

EEN NIEUWE LENTE, EEN NIEUW VERSLAG

Iedereen heeft het gemerkt: de lente is weer in het land. Overal bloesem, tulpen die uit de grond schieten, bomen met een groene was en langere dagen. Ook de dierenwereld is volop bezig. Soms lijkt het of het bos een doe-het-zelf werkplaats is, een biologisch Eigen Huis en Tuin. Vogels vliegen af en aan met takjes om nesten te bouwen en van die vogels is de specht de grootste klusser: die hamert er vrolijk op los om het huis lente klaar te maken.

Maar de lente kent ook een andere, minstens zo rijke opbrengst. Dit keer door de mens gemaakt. Het is namelijk ook 'jaarverslagentijd'. Overal komen de jaarverslagen uit, als voorjaarsbollen die uit de grond komen. De ene nog mooier dan de ander met vrolijke kleuren en, heel modern, infographics die je in getallen en plaatjes vertellen hoe succesvol het voorgaande jaar is geweest.

Al die jaarverslagen lijken één overeenkomst te hebben: ze zijn altijd positief over het recente verleden. Nauwelijks zie je donkere, sombere, trieste resultaten. Integendeel: blijde mensen en mooie cijfers geven een prachtig beeld over recente geschiedenis. Ieder mens wil toch met plezier terugkijken op de eigen prestaties, nietwaar?

Een heel opvallend jaarverslag is *De Staat van het Onderwijs*, het jaarverslag van de onderwijsinspectie. Dit jaar kwam de 203^e(!) uit, over 2018. Wat me opvalt is dat dit verslag in de afgelopen jaren zich mag verheugen in een steeds grotere belangstelling. De dag na de verschijning trof ik in mijn ochtendkrant twee pagina's aan waarin de conclusies uit de doeken werden gedaan. Welk jaarverslag krijgt een dergelijke aandacht? Nou, het mijne zeker nog niet!

Het verschijnen van het jaarverslag van de Inspectie gaat sinds een paar jaar gepaard met een congres, waar hoofdinspecteur Monique Vogelenzang haar toelichting houdt. Je zou daarmee dus kunnen stellen 'het onderwijs doet er toe', anders was er niet zo veel interesse voor *De Staat van het Onderwijs*. Ik moet zeggen, eerlijk is eerlijk, dat dit ook terecht is. Met een kritische blik en gebaseerd op veel gegevens trekt de inspectie vaak rake conclusies over ons vakgebied. Zo waarschuwde ze in 2017 terecht voor de toenemende segregatie in het onderwijs: bevolkingsgroepen komen elkaar niet meer tegen in het onderwijs. Dat was een waarneming die veel stof deed opwaaien.

En dan nu het verslag van 2018. Ik beperk me tot het primair onderwijs. De inspectie heeft zorgen over onderdelen van de kwaliteit, kwaliteit die nog verder onder druk komt te staan door het lerarentekort. Daar valt weinig op af te dingen. Wil je snel een beeld krijgen van het primair onderwijs: kijk dan op pagina 53 van het deelrapport over het primair onderwijs. Ik wil je een stukje uit de nabeschuiving niet onthouden: 'Meer aandacht voor de bedoeling. De ambities voor het primaire proces zijn op de meeste scholen gericht op het versterken van de basisvaardigheden. De nadruk lijkt hierbij geregeld op de vorm te liggen, waarbij de bedoeling naar de achtergrond kan verschuiven. Wat wil je bereiken met je leerlingen en hoe kan je dit op een betekenisvolle manier doen? **De essentie is om naar kinderen te kijken, luisteren, zien en horen en daarop als leraar aan te sluiten.**' De laatste zin slaat de spijker op zijn kop: het gaat om onze kinderen.

Was deze column een 'boekrecensie'? Nee, zeker niet. Wel een oproep om jaarlijks *De Staat* eens even door te nemen om met enige afstand naar ons vakgebied te kijken. Van een afstand zie je immers meer.